D·N
16/11 1952

Atlantpakten

Enligt uppgifter från skilda håll har de planer för en europeisk upprustning som uppgjorts i Atlantpaktsorganisationens (North Atlantic Treaty Organization eller Nato) regi inte kunnat genomföras inom förutsedd tid. Redan då dessa planer uppgjordes, särskilt vid mötet i Lissabon i våras, framhölls det att organisationens ledning varit alltför optimistisk. Den försening som uppstått får emellertid inte bortskymma förhållandet att Nato gjort och gör väldiga insatser för Europas försvar. Trots allt har man hunnit längre än de flesta tänkte sig vid Atlantpaktens undertecknande på våren 1949. En redogörelse för vad som uträttats och en debatt av målen för framtiden har nyligen framlagts av en inom det engelska utrikespolitiska institutet (Chatham House) verksam studiegrupp. Rapporten, Atlantic Alliance, har utarbetats av en rad experter, bland dem professorerna Lionel Robbins och Charles Webster samt general Ian Jacob.

Vid Atlantpaktens tillkomst utgick man från att löftet om ömsesidig hjälp vid angrepp skulle innebära förpliktelse att försvara alla de områden som från början var eller sedermera skulle bli anslutna till pakten. Det gällde inte blott att segra i ett eventuellt krig, utan att genomgående skydda Västeuropa från en rysk invasion. "Man trodde och man tror fortfarande att en motattack efter kontinentens erövring är omöjlig: ingen på kontinenten tror att invasionerna i Europa under kriget skulle kunna upprepas under ett krig i vilket atomvapen kommer till användning. Man tror också att en kommunistisk ockupation skulle bli så mycket mera hänsynslös och effektiv än den tyska var i sina tidigare stadier att det efter några få månader av en sådan ockupation inte längre skulle finnas någon motståndskänsla, någonting av värde att befria". Därför måste den nya försvarsorganisationen bygga upp på sådant sätt att intet av de anslutna länderna riskerade att under något skede erövras av ryssarna. Den avlösande uppgiften var uppenbarligen att bygga upp en hållbar försvarslinje i Västtyskland.

Först efter Koreakrigets utbrott insatte man verklig energi på lösningen av denna uppgift. Den 26 september 1950 beslöt Atlantpaktrådet — besående av representanter för de skilda regeringarna, i regel utrikesministrarna — att en särskild Atlantpaktsarmé skulle uppställas, att Tyskland skulle få tillfälle att medverka vid uppbyggandet av Västeuropas försvar och att en överbefälhavare för Atlantstrupperna (general Eisenhower) skulle utnämnas. Då general Eisenhower på nyåret 1951 tog befälet över denna armé i vardande fanns högst tolv västdivisioner i Västtyskland, och antalet någorlunda effektiva flygplan i hela Västeuropa beräknades till 1.000; Ryssland hade 22 divisioner i Östtyskland med omkring 150 divisioner i reserv, vartill kom satellistaternas 60 divisioner; flygstyrkan beräknades till 10.000 plan. Enligt de successivt uppgjorda planerna skulle vid årsskiftet 1952—1953 25 Atlantpaktdivisioner stå i Västtyskland jämte 4.000 flygplan. Programmet har inte helt kunnat genomföras, men med all säkerhet har de disponibla styrkorna i Västtyskland ökats med bortåt 100 procent och fått en vida mer effektiv utrustning än tidigare. Man kan utgå ifrån, vilket kanske är det mest väsentliga, att Atlantpaktsarmén i varje fall närmar sig det stadium då det är möjligt att bilda en sammanhängande och relativt stark försvarslinje i Västtyskland; detta innebär att ryssarna måste företa en stor uppmarsch för att kunna skrida till anfall och därmed också att västern kan använda det a. k. taktiska atomvapnet för att slå ner eller starkt försvaga fienden innan den egentliga anfallsaktionen börjar. Till Atlantpaktsarmén räknas också de 25 divisioner som Grekland och Turkiet, sedan Lissabonmötet medlemmar av Atlantpakten, kan uppställa. Det är att märka att Atlantpaktsarmén inte omfattar alla västmaktstyrkor, utan blott dem som är underställda organisationens militära ledning; vid sidan av den gemensamma armén har de olika staterna icke samordnade militära enheter. Beträffande det tyska bidraget till Atlantarmén, beräknat att omfatta 12 divisioner, har definitivt beslut inte fattats; fördraget i saken är ratificerat av England och USA, men ännu icke av Tyskland och Frankrike.

Den militära organisationen har steg för steg kompletterats med andra organ. Det har gällt att utreda hur mycket de olika staterna i folk, materiel och pengar skall bidra med till det gemensamma försvaret, hur vapenfabrikation och utrustning skall ordnas, hur man över huvud taget skall få största möjliga effektivitet inom den produktion som är av betydelse. Sedan första maj i år fungerar vid sidan av det militära högkvarteret (Supreme Headquarters Allied Powers Europe, Shape) ett sekretariat i Paris under ledning av engelsmannen lord Ismay. Beslut som engagerar de enskilda staterna kan visserligen inte fattas annat än under medverkan av dessa stater, men genom de beröda åtgärderna har man fått en militär och en civil organisation, vars medlemmar är inställda på att verka för Atlantpakten som helhet, och det försäkras att en stark känsla av sammanhållning och kollektivt intresse präglar dessas organisationers verksamhet.

Vid skilda tillfällen och av statsmän från olika länder har

Till Atlantpakten anslutna stater (4 svart).

sagts att Atlantpakten bör bli mer än en form för gemensamt försvar; den bör småningom utbyggas till en gemenskap som gäller skilda ekonomiska, sociala och politiska områden, och det har till och med talats om en verklig union. Dessa planer har ännu knappast kommit över de allmänna spekulationernas stadium. Men klart är att Atlantpakten redan bildar en sammanslutning av betydande hållfasthet och kraft; friktion förekommer visserligen i många fall, men i det hela har samarbetet gått utan slitningar som hotar organisationens bestånd. Som försvarsgemenskap och därför också som fredsfaktor är Atlantpakten utan jämförelse det viktigaste instrument som formats efter det andra världskriget; vid sidan av den är Förenta nationerna och de skilda europeiska samarbetsorganen mera fiktioner än realitet.

Ambassadör Hägglöfs politiska roman

har blivit en mindre bokhandelssuccés och skall nu även gå som följetong i Vecko-Journalen. Det är väl förståeligt att boken blir såld, fastän den sannerligen inte gjorde någon lycka hos kritiken; härtill bidrar att författaren från början var anonym, men sedan efter några dagar framträdde, att bokens karaktär av nyckelroman är uppenbar och att den innehåller en hel del skabrösa episoder som en del folk med mycket god vilja kan avnjuta som pornografi.

Ett problem i samband med boken har tidigare inte diskuterats. På flera ställen talas om utformade engelska planer på väldiga sabotage mot svenska kommunikationer och svenska gruvföretag; den bekanta Rickmansfären tycks skymta. Ifjland tror man rent av att denna sak skall bli ett huvudmotiv i romanen, men småningom tycks författaren ha glömt bort den. Då boken i så stor utsträckning bygger på och ensamt lätt onmouflerar faktiska händelser, måste man anta att så också är förhållandet i detta fall. Har hr Hägglöf under sitt arbete som minister och diplomat under kriget fått reda på sådana planer från engelsk sida och är ett av hans syften med boken att upplysa oss på denna punkt? Ett positivt svar på denna fråga ligger nära till hands, allra helst som författaren säger att hans syfte har varit att ge upplysning om viktiga utrikespolitiska problem. Å andra sidan förefaller det otroligt att Sveriges ambassadör i London skulle anse det rimligt att inför en svensk allmänhet, om också på ett förtäckt sätt, typa hemliga förhållanden och därmed egga till misstro och kritik mot det land där han representerar Sverige. Hr Hägglöf kan möjligen svara att det här är fråga om en roman och att han alltså inte står för yttrigheten i några uppgifter. Men ett sådant svar går saken ännu konstigare. Dels är det ostridigt att hr Hägglöf i sina politiska skildringar i regel blott lätt omskriver vad som verkligen försiggått. Dels är det anmärkningsvärt att han, om han verkligen på en punkt i detta sammanhang uppträder som diktare, begagnar sin fantasi till ett angrepp mot engelska tjänstemän och myndigheter — eftersom svenska läsare måste föreställa sig att han bygger på fakta.

Kollektiv bestraffning bör inte fördömas,

säger en Stockholmsrektor med anledning av den principiella reaktionen mot förfarandet i det bekanta Uppsalafallet, där en hel klass fått "bota" med skrivningar under fem timmar i stället för friluftsdag efter en del oförrätter i den klassen inträffat upp. De tillfrågade rektorerna undviker att upprörda som domare i det enskilda fallet — skolöverstyrelsen skall pröva det — men borde inte då den nysa citerade rektorn ha varit litet varsamma med sina uppmuntrande ord? Man får ingen respekt för hans omdöme när kritiken av tuktan-klump-metoden avfärdas så där i en hastig vändning i intervjun. Inte ens militära pedagoger vill numera försvara straffexercis för enskilda förseelser. Beträffande Uppsalasagts att Atlantpakten bör bli mer än en form för gemensamt försvar; den bör småningom utbyggas till en gemenskap som gäller skilda ekonomiska, sociala och politiska områden, och det har till och med talats om en verklig union. Dessa planer har ännu knappast kommit över de allmänna spekulationernas stadium. Men klart är att Atlantpakten redan bildar en sammanslutning av betydande hållfasthet och kraft; friktion förekommer visserligen i många fall, men i det hela har samarbetet gått utan slitningar som hotar organisationens bestånd. Som försvarsgemenskap och därför också som fredsfaktor är Atlantpakten utan jämförelse det viktigaste instrument som formats efter det andra världskriget; vid sidan av den är Förenta nationerna och de skilda europeiska samarbetsorganen mera fiktioner än realitet.

historien synes det vara fastställt att klassen uppdattat straffet som prov- och övningsskrivningar av tillsammans särskilt krävande art, att "repressalierna" medförde inställande av friluftsvistelse som förestavats av medicinska skäl och att flickorna i klassen tagits med fastän de inte alls varit närvarande vid den lektion då läraren blev förnärmad. Detta är inte bara att låta straffet drabba de oskyldiga med de skyldiga, det är att utkräva straff av lärjungar som alla vet är oskyldiga, som inte kan ha varit skyldiga. Kalla detta vad som helst, men inte har det med rättvisa och god psykologi att göra. Det är att befara att skoiekretorn djupt missräknar sig, om han tror att lärjungemoralen förbättras på det sättet.

Låt gå för att det finns sällsynta fall då någon form av kollektiv uppsträckning kan användas som en sista nödfallsutväg — men då skall saken först ha utretts ordentligt så långt det är möjligt, då skall man också se till att notoriskt utanförstående inte dras in och att de andra något så när begriper sitt medansvar och meningen med det hela. Och att förvandla en friluftsdag till en straffdag inombus ger omening, hur man än vänder det.

PRESSGRANNAR

Bönderna själva borde kunna klara den hjälp som kan bli nödvändig till de jordbruk som i höst drabbats av skördeskador, anser även Aftontidningen (s):

Den nu slutförda omräkningen av jordbruksklyken ger belägg för att en sådan tanke är mycket rimlig: omräkningen visar nämligen att bönderna i år — genom den förhållandevis goda skörden — fått en betydligt större inkomstökning än vad som förutsattes vid prisuppgörelsen i våras.

Hur pass stor denna extra inkomstökning är ger omräkningen inte något alldeles klart besked om — det överskott på 87 milj. som man kommit fram till måste nämligen reduseras med något totalt miljoner beroende på skördeskaderna och den under hösten inträffade prisnänkningen på fläsk — men tydligt är i alla fall att den är så pass stor, att den täcker skördeskadorna flera gånger om.

När så är förhållandet måste det väl vara ganska orimligt att staten — dvs. konsumenterna — skall behöva ryska in för att hjälp de bönder som genom de ogynnsamma väderleksförhållandena råkat illa ut. Jordbrukarna borde kunna hitta på något sätt att klara den saken själva.

Vad säger den socialdemokratiska pressen i övrigt om denna synpunkter? Alla har väl inte samma tunghäfta som huvudorganet i jordbruksfrågor.

Motsättningar mellan Stockholms stad och förortskommunerna förtäcker att spåka i Morgon-Tidningarna (s) argumentering utan att något svar ges på frågan varför dessa motsättningar skulle bli större om förhandlingarna föres direkt mellan Stockholms stad och de närmast berörda kommunerna än om de förlägges till regionplanenämnden:

I själva verket är det så, att det inte är den socialdemokratiska utan den borgerliga linjen som riktar sig emot det goda förhållandet till länet. Skall staden själv uppta förhandlingar med av den själv utvalda kommuner på grundval utesluta de dess egna utredningar och bedömningar, när det finns en rad av kommunerna innanför regionen som är intresserade av ökad bostadsexploatering? Är det inte en självklar och ohärkonlig uppgift för regionplanenämnden att efter genomsamma undersökningar och på grundval av ett bärkraftigt utredningsmaterial ta ställning till dessa intrikata avvägningsproblem?

Statstjänarkartellens avtalskrav gäller allmänna bestämmelserna

Med anledning av konfliktvarslet vid kommunaltionsvisendet från de till statstjänarkartellen anslutna fackförbunden framhålles från statsregeringshåll att de uppgifter om en betydande realvärdeförsämring av de sociala förmånerna som framförts från arbetarsidan inte är helt riktiga. Förhandlingarna vid det här tillfället rör endast avtalets allmänna bestämmelser och inte lönesatserna.

Sjukavlöning och vissa andra sociala förmåner enligt avtalet utgör med vire procent av semesterlönen och har alltså fått löneutvecklingen. Olycksfallsersättningen utgår enligt olycksfallsförsäkringslagen, som ju också omfattar samtliga anställda på den allmänna marknaden.

Eftersom olycksfallsersättningen vid tiden för avtalets träffande fyra skattepliktig inkomst för de statsanställda arbetarna, men utgående skattefri inkomst för de privatanställda, fastställden i avtalet ett tillägg om 15 proc. på lagens sjukpenningsbelopp. Från och med 1951 blev emellertid även de statsanställdas sjukpenningar skattefria, men 15-procentstillägget kvarstår fortfarande. Avtalsnämnden har heller inte ifrågasatt dess bortfagande.

Statstjänarkartellen har vidare yrkat bl. a. fyra veckors semester för arbetare som fyllt 35 år och varit anställda i 10 år, full avlöning vid olycksfall i arbete samt sjukavlöning med 75 procent av semesterlönen, vilket utgör en ökning av sjukbesöfördelen med 5 procent. Dessa uthyggnader har avtalsnämnden motsatt sig. Förhandlingarna vid detta tillfälle rör endast avtalets allmänna bestämmelser och inte lönesatserna.

Underjordsarbetarna kräver fyraveckorssemester

Vid gruvarbetarnas avtalskonferens i Norberg godkändes enhälligt förbundsstyrelsens förslag till riktlinjer inför årets avtalsrörelse, vilka i allt väsentligt följer de rekommendationer LO:s representantskap framförde. I samband med förhandlingarna skall dock ett krav på fyraveckorssemester för underjordsarbetarna framföras.

Ombudsman Georg Höök meddelade i ett tal under lördagsförhandlingarna att det fortfarande råder arbetskraftsbrist på ett 30-tal gruvfält. Antalet anställda inom industrin har ökat med omkring 625, och Gruvindustriarbetarförbundet har under årets 11 månader ökat sitt medlemsantal med 256 till 11.304.

LDN, Västerås.)

LO:s riktlinjer följs

Den första i raden av 16 avtalskonferenser inom Fabriksarbetareförbundet, gällande tvättindustrin, hölls på lördagen. De övriga konferenserna följer sedan slag i slag, då de flesta skall vara klara före årsskiftet. Vid dagens konferens enades man om att följa de riktlinjer som LO:s representantskap dragit upp.

Förhandlingsrätten

Arbetstagarnas möjligheter till påtryckning i en intressetvist genom uppsägningsmedlet har enligt förhandlingsrättskommitténs förslag avsevärt begränsats genom den bestämmelse som tillagts den statligs arbetsgivaren att förlänga uppsägningstiden, säger Statstjänstemännens riksförbund i ett remissyttrande. Förbundet föreslår att ytterligare erfarenheter av den förhandlingsordning som har blivit praxis avvaktas innan slutlig ståndpunkt tas och att ett centralt förhandlingsorgan inom civildepartementet redan nu inrättas.

Förslaget om att inrätta en special tjänstemannadomstol biträds av LO, men domstolen anses ha fått ett onödigt vidsträckt behörighetsområde. Ytterligare utredning behövs, främst om möjligheten att få till stånd en enhetlig avgränsning av lagens tillämpningsområde.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
För riksanmal: 22 40 90
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro 1616 (för annonser)
nummer 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (Tjänstgör sökarat kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ekblom
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Stig Ledman
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hedborn

PRENUMERATIONSPRISER
A = Stockholmsupplagan
Stor-Stthms förstadsområde / övriga landet
Månad ..... kr. 6:— kr. 5:75
Kvartal ..... „ 17:50 „ 16:75
Halvår ..... „ 34:50 „ 33:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1952 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1952.

Sveriges husmödrar vill ha flicknamnet

Åtgärder för att gift kvinna, om hon så önskar, skall få behålla sitt flicknamn begäres hos justitieministern av Sveriges husmodersföreningars riksförbund.

Eventuellt kan, anför förbundet, advokat Sigrid Beckman få i uppdrag att utreda saken i samband med den allmänna översyn av oeställningen i giftermålsbalken som hon skall utföra. En utredning kan också tänkas i samband med en allmän översyn av lagen om antagande av släktnamn.

En stark kvinnoopinion för denna reform finns inte endast bland de utom hemmet förvärvsarbetande kvinnorna, utan även bland husmödrarna, heter det i framställningen.

PRESENT-KORT
gäller 8 dagar och berättigar tidningens läsare att erhålla detta band GRATIS!
Juridisk Uppslagsbok
Namn: .....
Adress: ..... DN
RENA portokostnader för NI hålls vid mottagandet på posten.
Ins. Present-kortet direkt till A/B FORLAGS CENTRALEN, MALMÖ.

8 dagar gratis
Dixton det utsökta schweiziska kvalitetsuret med 17 rub. ankarverk. Vattentätt, antimagnetiskt, stötsäkert (genom incabloc-systemet), självlysande siffror och visare, boetten helt av rostfritt ädelstål.
Mod. nr 24. Kontantpris kr 95:—. Avbetalning: kr 48:— som första inbet. och 6 månadsinbetalningar à kr 9:50.
Mod. nr 22. Samma som nr 24 men 2 microns äkta guldoublé med skruvbotett i rostfritt stål.
Kontantpris kr 98:—. Avbetalning: kr 49:— som första inbetalning och 6 månadsinbetalningar à kr 9:50.
För damerna: modell nr 74.
Kontantpris kr 105:—. Avbetalning: kr 48:— som första inbetalning och 6 månadsinbetalningar à kr 11:—.
OMBUD ANTAGAS
Illustrerad katalog gratis genom generalagenten:
Dixton
GREENWICH-TID AB STOCKHOLM
Sköldungagatan 1
KUPONG
Var god sänd mig till 8dagars påseende DIXTON Nr.....
Jag förbinder mig att inom åttaglagen av denna tid återsända klockan i oskadat skick som rekommenderad försändelse eller att inbetala beloppet helt eller pr. avbetalning på Edert postgirokonto 45 80 70. Vid avbetalning gäller lagen om avbetalningsköp.
Namn _____
Bostadsadress _____
Arbetsplats _____
Postadress: _____

Gulrent och ombonat på HOTEL De Geer med mattor från Ringström & Khan

Ombonat och vackert — det allmänna omdömet.

Hotell De Geers stilrena exteriör.

En ny stor leverans har gått ut från Ringström & Khan. Denna gång den förnämliga engelska Wiltonmatta i rött och beige som ett av Sveriges modernaste hotell — De Geer i Finspong — bestämde sig för. Gäster och fackmän har endast lovord över för det sätt på vilket mattan smältet in i miljön. Vi är glada över betyget och lovar att fortsätta i samma höga stil.
Ringström och Khan är specialister på mattleverantörer till ledande hotell och restauranger över hela landet — leveranser med *kvalitet under ansvar.*

SVERIGES STÖRSTA SPECIALAFFÄR I MATTOR
RINGSTRÖM & KHAN
SVEAVÄGEN 32 VID CENTRUM Tel. 23 11 55

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.